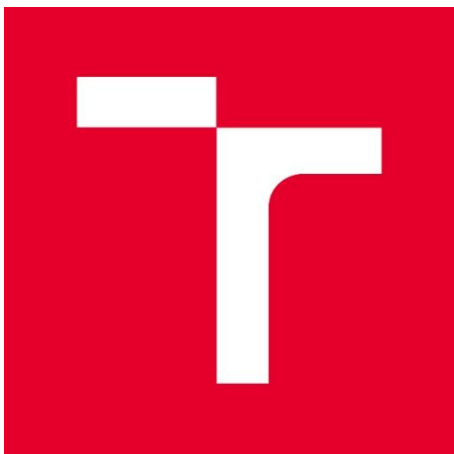

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR ENVIRONMENT

STUDIO ENVIRONMENT

SPOLEČENSTVÍ

COMMUNITY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Hana Matyášová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. MgA. Barbora Klímová, ArtD.

BRNO 2020

OBSAH:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 5 – 6
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 7

Textová část

(Anotace)

Práce s názvem *Společenství* podněcuje mezidruhovému setkání bakterií a lidí. V první části je vybraný okruh lidí vyzván k pečování o bakteriální kulturu *Acetobacter Xylinum*, případně k tvorbě s ní nebo jejímu zkoumání. Po zúčastněných není primárně vyžadován určitý specifický přístup k bakteriím, je ponechána variabilita vznikajících vztahů a míry vcítění.

Druhou částí projektu je sepsání sci-fi povídek inspirovaných prožitky při péči o bakterie. Účastníci se podílí na vzniku příběhů při akcích připravených pro tuto příležitost. Prostředí akcí tvoří prostorovou osnovu povídek.

Záměrem je vytvoření kulturního společenství lidí s pomocí kulturního společenství bakterií a vytvoření sci-fi povídek, inspirovaných těmito společenstvími, při zážitkových akcích ve specifických prostorech.

(Motivační úvod)

Zájem o bakteriální kulturu vzešel z mých dřívějších prací zkoumajících materiálovou podstatu bakteriální celulózy.¹ Tento přístup završila spolupráce s designérkou Zuzanou Basterrech (značka Soolista) na projektu *The Compost Collection* pro *Designblok 2019*.² Rozpor v přemýšlení o bakteriích jako subjektu/objektu a současně čtené texty Donny J. Haraway³ směřovaly zacílení této práce spíše k ideji možnosti více-než-lidské spolupráce a opatrnosti v extraktivistickém přístupu k organismům. Vyhraněné postoje k právům bakterií zachycuje J. Patrouch v povídce *Legal Rights for Germs*?⁴, což práci ohraničuje v druhém extrému nečinění ničeho ve jménu environmentálně uvědomělého přístupu.

(Vymezení cíle práce)

Práce si klade za cíl vytvořit novodobé sci-fi povídky se záměrem zvýšení vnímavosti k více než lidským druhům. Tento záměr je ponechán v pozadí práce, účastníkům je dána volnost v přístupu k bakteriální kultuře. Bakterie, které propojují jednotlivé příběhy, zde přeneseně získávají možnost zapojit se do vzniku povídek skrze specifickou zkušenost účastníků s nimi.

(Základní popis díla)

Účastníky se stávají lidé organicky asimilovaní do společenství skrze bakteriální kulturu *Acetobacter Xylinum*. Záměrem je vytvořit skupinu s různorodými názory a pohledy na zkoumané téma, zároveň však stále dostatečně homogenní a schopnou spolupráce. Účastníkům je dána do péče část bakteriálního shluku, nebo vysušený celulózový materiál ke zkoumání a tvorbě. Výstupy zkoumání, nebo díla vytvořená účastníky se

¹ Viz webové portfolio autorky: Hana Matyášová, <http://environment.ffa.vutbr.cz/cs/hana-matyasova>,

práce: *Papír z bakteriální celulózy* (2017), *Zkoumání bakteriální celulózy* (2018), *Povídání pro celulózu* (2018).

² Srov. např. Soolista a jeho vize oděvu budoucnosti: THE COMPOST COLLECTION aneb o hledání materiálových možností v časech budoucích, *Odpadové fórum*, ročník 21, 2020, č. 2, s. 24–25.

³ Donna J. Haraway, *Staying with the Trouble: Making Kin in the Chthulucene*, Durham 2016.

⁴ Joseph F. Patrouch, Jr., *Legal Rights for Germs?*, *Analog Science Fiction and Fact* XCVII, 1977, č. 11, s.167–169.

nestávají artefakty, ale prostředkem k seznámení s tímto organismem.

Následné akce v různých prostředích a složení účastníků svou podobou určují atmosféru příběhů. Hudbou, osvětlením, typem doprovodných aktivit, prostorem pro psaní a délkou setkání je dána osnova vznikajícím povídkám.

Akce probíhaly dle jasného harmonogramu. Začínaly aktivitou pro stmelení účastníků. Například čtení ve veřejném prostoru[1], brození řeky[2], vaření polévky. Následoval poslech iniciační audio nahrávky, která přenesla účastníky z civilního světa do imaginativního prostoru akce. Důležitým inspiračním zdrojem, který autorka účastníkům poskytuje, jsou audio nahrávky s částmi textů z knihy *Solaris*⁵. Pro hudební podkres autorka používá internetové rádio *Dark Ambient Music Livestream*⁶. Každou z povídek začíná jeden z účastníků, na pokračování se podlejí postupně všichni přítomní. Čerpají ze svých zkušeností s bakteriální kulturou, objevuje se však inspirace sci-fi žánrem obecně.

Povídky jsou prezentovány skrze audio nahrávky a časopis. Podoba časopisu odkazuje ke klasickým sci-fi magazínům, jako je například *Astounding Stories* (později *Analog Science Fiction and Fact*)⁷.

(Kontextualizace práce)

V kontextu autorčiny tvorby *Společenství* navazuje na řadu akcí s uzavřenou skupinou lidí⁸. Ze současné české kultury bere inspiraci v iniciativě *Les Institutu úzkosti*⁹, případně rozhlasových dokumentech Brit Jensen na Českém rozhlase¹⁰. Z teorie umění je nutné zmínit, pro kontext práce důležitý, text Mileny Bartlové: „(...)V monoteistických kulturách vycházejících ze Starého zákona považujeme zvířecost za přirozeně a fundamentálně oddělenou od lidskosti, což jsme převedli do přírodovědného konceptu neprůchodnosti mezi druhy. Je to právě tato neztotožnitelnost zkušenosti, která nám dnes umožňuje považovat zvířata za necítící věci a zacházet s některými z nich s nepopsatelnou krutostí (která je doslova ne-lidská a nakonec nás samotného lidství zbavuje). Reliéfy zvířat na stélách v Göbekli Tepe bychom mohli chápat stejně jako malby zvířat v jeskyních, totiž jako nástroje pro možnost fragmentárně, avšak tělesně (ne jen imaginativně) zakusit něco ze zvířecí, mimolidské existence.“¹¹ Případně prohlášení Lukáše Likavčana „(...) možná po roce 2020 nebude možné psát sci-fi, protože se z něj stal realistický žánr (...) spekulativní fikce se může stát studiem způsobů, jak si vyprávět příběhy o budoucnosti.“¹²

⁵ Stanisław H. Lem, *Solaris*, Praha 1972.

⁶ Cyro Chamber, 24/7 Dark Ambient Music Livestream for Studying Lovecraftian Tones & Riding the Monorail, dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=vp-uHbqnos0>.

⁷ *Analog Science Fiction and Fact*, Penny Publications, 1930-.

⁸ Viz (pozn.1), práce: *Byli jsme si blíží, než kdy předtím* (2020), *Aquashow* (2019), *Uvědom si pohled z očí do očí* (2017).

⁹ Viz webová prezentace Institutu, dostupné z: <http://www.institutuzkosti.cz/events/?tag=LES&src=cz>.

¹⁰ Např. *Cesta časem s mikrofonom do budoucnosti. Šest autorů představuje události, které se ještě nestaly*, Mozaika. ČRo – Vltava, 8. 7. 2020, dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/cesta-casem-s-mikrofonom-do-budoucnosti-sest-autoru-predstavuje-udalosti-ktere-8238216>.

¹¹ Milena Bartlová, *K čemu je nám (dnes) umění*, Artalk.cz, 6. 4. 2020 [9. 6. 2020], dostupné z <https://artalk.cz/2020/04/06/k-cemu-je-nam-dnes-umeni/>.

¹² Lukáš Likavčan, *O budoucnosti*, ArtCafe, ČRo – Vltava. 28. 4. 2020, dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/nechtejme-se-vratit-do-normalu-nic-takoveho-neexistuje-rika-filozof-lukas-8192238>.

Obrazová část

1

2